

Harra John Smith, skipa-smiðjustjóri!

Frástoðan okkara millum man tá saman um kemur ikki verða so ógvuliga stór.

Tú sigur millum annað í grein tinni hesi fyndarøð:

»Tá eg fyst í 1964 sendi inn uppskot til umskipan av nærmisveiðiflotanum og forminum, var tað við varhuganum av, at vit fyrr ella seinri fóru at verða kroystir burtur av fjarleiðunum.

Hesin varhugi er vorðin veruleiki. Vit eru og vera framvegis kroystir mið- og stigvist burtur av fjarleiðunum.»

Okkara støða

Vit hava vist á, at okkara veiðifloti í dag fyri størsta partin

er langfaraskip, meginparturin stór og dýr skip og fleiri teirra litið og einki niðurskrivað, at av samlaðu veiðu okkara verða 83 pst. veidd á fjarleiðum, og at tendensurin til, at vit mið- og stigvist verða kroystir burtur av fjarleiðunum er ein álvarsom hending, tá hugsa verður um, at vit als ikki eru fyrireikaðir til eina skjóta umlegging frá fjar- til nærmisveiðum.

Tað skuldi tí verið natúrligt, so illa vit eru fyrireikaðir til hesa umlegging, at vit á ongan hátt roynda at skunda undir hesa mið- og stigvísu burturkroysting av fjarleiðunum, men heldur royna at vinna okkum tíð, soleiðis at vit fáa stundir til at fremja eina neyðuga um-

legging av veiðiflotanum og fáa stundir til at gera aðrar fyrireikingar í hesum sambandi.

Hitt at flyta fiskimarkið út, tað er sjálvsagt og natúrligt, um vit missa fjarleiðirnar. Tað er ikki tann stóri spurningurin í hesum sambandi, spurningurin má heldur verða at fáa eina umlegging í lag, at meta um, annaðhvørt nærmisveiða í framtíðini kann geva okkum tað sama sum fjarfiskiskapurin hevur gjørt, og um ikki, hvørjar vinnugreinar vit so eiga at fáa okkum, aftrat fiskivinnuni. Hetta er ein objektív framstilling av málinum.

Tjóðveldisstøðan

Tjóðveldismenn tosa í hesum máli, sum um íslenska fiskimarksútflytingin — ið helst bert er tann fyrsta av fleiri líkandi

útflytingum — kom sum okkara einasta bjarging, og at tað var í evstu stund at hendan okkara bjarging kom. Tosa sum um vit eru væl fyrireikaðir til hesa umlegging og nevna einki um at vinna okkum tíð til eina umlegging av veiðiflotanum og til tess at fremja aðrar fyrireikingar. Vit eiga ikki at tarna hesum politikki í at vinna frama, men heldur verða teir fyrstu til at fylgja eftir íslendingum og soleiðis skunda undir at onnur lond ikki bara fara at flyta út, men at tey flyta út fyrr enn annars, soleiðis at mið- og stigvísu burturkroystingin sum tú skrivar um, ikki verður mið- og stigvis, men at vit alt í einum oguttan drál verða kroystir burtur av fjarleiðunum. Allir føroyskir fiskimenn, sum veiða í Norðsjónum og á Hetlandsleiðini, siga seg vera fullvisar í, at í somu stund vit flyta út, gera bretar tað sama Norðsjónum og Hetlandsleiðini viðvíkjandi. Hvussu eru vit fyrri reikaðir til at taka ímóti hesi burturkroysting?

Alt samantikið má sigast, at tjóðveldismenn ikki framstilla fiskimarksmálið á ein objektív-an hátt. Tað er heldur talan um eina ógvuliga óveruliga og stak ósakliga framstilling.

Tøl ið tala

Tú gerst ikki so litið burtur úr teimum tølum sum vit hava nevnt, men um hesi er bert at siga, at tey eru tikin úr »Ársberetning fra Rigsombudsmanden« og munnu vera toluliga álitandi.

Anaars nevnið tú eisini tøl — tøl ið tala eitt mál, ið tyktist verða ógvuliga torført at skilja. Tú sigur: »Men størsta dentin eiger ein at leggja á tað í SOSIALINUM ónevnda talið, nevniliga tey umleið 70 túsund tonsini, ið veidd eru á okkara nærmisveiðum av útlandskum fiski- forum.« Og seinni sigur tú: »Meðaltalsatalið hjá bretska togarum undir Føroyum er í lotunum 1000 tons árliga.«

Nú frætta vit av og á frá Marinustøðini, um hvussu nógv

DRONGURIN, IÐ HVARV

Johnsigurd Johannesen týddi

6. PARTUR

Bruno Hauptmann var týsk-amerikanari, og var komin til Amerika í 1923. Hann hevði ikki gingið nógv í skúla, og út- skjónðin samsvaraði júst við eftirlýsing hansara.

Lindbergh og Condon søgdu eisini, at teir kendu rødd »Johnse«, sum Hauptmann hevði skýrt seg, tá hann fekk peningin á sinni. Ein bilforari, sum hevði fingið brævið frá ránsmanninum at bera Condon ella Lindbergh, segði seg eisini kenna tann ákærda aftur.

Skriviserfrøðingar fingi eisini brøvið at kanna, og søgdu teir, at víska varð fingin fyrri, at sama skrivihondin hevði fært pennin, hvørja ferðina, og at tað var Hauptmann, sum skrivað hevði. Tann týska lögreglan boðaði eisini frá, at Hauptmann hevði framt brotsgerðir í Týsklandi, og at hann var handtikin ferð eftir ferð. Hann varð at enda flyddur úr einum fongsli, og síðan farin til USA, sum ein »loyniferðamaður« við ongum passi og ongum borgararetti.

Í íbúð Hauptmanns fann lög- reglan brævpappír av sama slag, sum send vórðu til Lindbergh. Eisini varð komið eftir, at sama verksmiðja hevði fram- læitt hetta pappír. Á innaru síðuni á eini skápshurð, fann politiið adressuna hjá Condon. Eisini hevði Hauptmann skrivað telefonnumarið hjá Condon á ein pappirslepa. Skrifin prógvaði, at tað var Hauptmann, sum hevði skrivað ad- resuna.

Síðan 1. apríl 1932 vórðu Hauptmann og konan hildin uppát at arbeiða

Í árunum frammanundan høvdu tey bæði arbeitt almikið, til tess at fáa dagligt breyð.

Frú Hauptmann var farin á ferð til Europa, meðan Hauptmann sjálvur var farin til Florida at oyðsla!

Á ferðini í Florida hevði Hauptmann búð á gistingar- húsum, har tað varð kosn- aðarmikið, bæði at eta og sova. Hauptmann var eisini á »jevin- tyrfærum« í Maine og fiskaði sil.

Tá Hauptmann varð hand- tikin, hevði hann nakrar av teim gomlu dollarseðlunum uppi á sær, men í bilskúri hans- ara fann lögreglan 15.000 doll- ars, sum Lindbergh hevði latið í loysipeningi.

Síðan varð roknað út, hvussu nógv Hauptmann hevði nýtt av peninginum o. s. fr. Hesar útrokningar sýndu, at hann hevði nýtt 49.950 dollarar.

Tá henda peningaupphædd varð nevnd, tyktist Hauptmann at verða í dørpurga.

Nú varð hildið, at loysnin varð funnin, og hugsað kundi verða um, hvat skuldi verða gjørt við Hauptmann, men so var ikki...

Træsfrøðingurin Arthur Koehler kom aftur at gera seg galdandi í kanningararbeiðnum. Sum áður nevnt í søguni, hevði Koehler fingið vissu fyrri, at stigin var keyptur í einum fir- ma í Bronx.

Lögreglan fekk síðan greiði á, at Hauptmann hevði starvast í hesum firma, og hevði í janu-

ár 1932 keypt nakrar træbjálk- ar til egnu nýtslu.

Maðurin, sum átti firmaið segði, at Hauptmann júst í teirri lotu hevði verið á goymsl- uni, meðan Koehler var og spurdi um bjálkan á sinni, og keypt eitt træstykki. Við øðrum orðum: báðir høvdu sæð hvønn annan áður, men Hauptmann var skjótur at beina fyrri træ- stykkinum, tá hann frætti, at Koehler var eftir honum. Koe- hier kundi eisini ávísja ein høv- il, sum nýttur hevði verið til endamálið. Hovilin varð funnin á verkstaðnum.

Síðan varð komið eftir trin- inum, ið varð brotnað í stiga- num. Á loftinum í íbúð Haupt- manns varð funnið eitt sagað hol. Gólvíð á loftinum var júst úr sama træ, sum nýtt var til trinið á stiganum.

Lögreglan royndi at fáa tað brotnaða trinið niður í sagaða holið og tað eydnaðist! Ringar- nir í trænum, sum siga, hvussu gamalt eitt træ er, prógvaði, at trinið varð sagað úr júst sama træ.

Verjar Hauptmanns høvdu besta hugin at geva skarvin yv- ir, tí tað tyktist, sum ákæru- valdið hevði alt ov góð prógv.

Eisini tyktust svarini frá Hauptmann at verða alt ov jánkaslig at siga ímóti ákeruni. Hóast royndir at fáa enn fleiri vitni, miseydnadist tað hjá Hauptmann.

Hvussu var við tí nógvu pen- inginum í bilskúrinum?

Hauptmann greiddi frá, at hann hevði peningin í varð- veitslu hjá einum vini í Týsk-

landi, sum kallaðist Fisch, og at hesin síðan varð deyður.

Lögreglan setti tiltøk í verk, at Fisch kundi verða funnin, men varð sagt, at hann og Hauptmann báðir vóru javn- líkir, og tí var onki eftirfarandi.

Hóast nógvar royndir tyktist ganga verri og verri hjá Haupt- mann.

Nú vóru 32 dagar síðan Hauptmann varð handtikin og ákærður. Áðrenn miðnætt tann 13. febr. 1935, umleið 3 ár aft- aná, at litli Charles varð vorð- in handtikin, fall dómur.

Hauptmann varð domdur at lata liv í el-stólinum sama ár.

Men hetta loysti kortini ong- ar trupulleikar, og tí varð dóm- urin útsettur.

Enn einaferð vórðu kanning- ar settar í verk. Stovugann hjá familjuni Morrow, sum áður er nevnd í søguni, varð aftur avhoyrd, men onki úrslit spurdist burturúr.

Nakrar timar aftaná avhoyr- ingina varð hon funnin deyð á kamari sínum. Hon hevði tik- ið eitur. Hvat kundi hetta týða.

Hvor hevði givið henni eit- rið. Gitt var, at hon møguliga kundi hava hjálpt Hauptmann í brotsgerð síni, tá hildið varð, at Hauptmann hevði havt onkr- an hjálparmann, men hon var deyð, og tí gjørdist onki við tað.

Ein peningastovnur í New York boðaði nakrar dagar sein- ni frá, at hann dagin fyrri, sum dollarin varð niðurskrivaður og nýggju seðlarnir tiknir í nýtslu, hevði fingið gamlar seðlar frá einum manni, sum kallaði seg J. J. Faulkner, og boðaði pen-

ingastovnurin samstundis frá, at kanningar seinni høvdu prógv- að, at Faulkner hevði latið »Lindbergh-seðlar«. Men Faulk- ner fekk ongin hendur á.

Dómurin varð útsettur fleiri ferðir, men tyktist tó somikið av prógvum fylriggja, at hildið varð ikki ráðiligt at biða ov leingi.

1. apríl 1936 skuldi Haupt- mann lata liv í elstólinum, men dómurin varð útsettur enn einaferð — í tveir dagar.

Tann 3. apríl lat Hauptmann liv í el-stólinum í fongslinum í Trenton.

Vóru prógvini kortini ikki so góð, sum hildið varð? Kanska, tí Hauptmann helt fast við sitt, at hann var ósekur til seinasta minutt!

Og harvið varð endi fingið á málinum, sum Amerika nev- nir: STORSTA BROTSGERÐ, IÐ NAKRANTIÐ ER FRAMÍ LANDI OKKARA!

Endað

Nýggj framhaldssøga

Komandi leygardag fara vit undir eina nýggja framhalds- søgu, sum verður í trimum partum. Tað er somuleiðis Johnsigurd Johannesen, ið hevur týtt hesa søgu, og sum hann kallar: Tann stillföri brotsmað- urin.